

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de Hotărâre de Guvern cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport a energiei electrice Strășeni – Gutinaș și modernizarea stației electrice Strășeni 330 kV

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la instituirea Comisiei de cercetare prealabilă declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV de transport a energiei electrice Strășeni – Gutinaș și modernizarea stației electrice Strășeni 330 kV este elaborat de Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul de Hotărâre este elaborat în temeiul art. 7 alin. (2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, precum și considerând prevederile Regulamentului privind modul de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice a obiectului exproprierii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 660/2006.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Proiectul liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV Strășeni–Gutinaș reprezintă o investiție strategică în infrastructura energetică a Republicii Moldova, având ca scop îmbunătățirea stabilității sistemului electroenergetic național, creșterea capacității de transfer și asigurarea unei alimentări sigure cu energie electrică. Această linie face parte din eforturile de modernizare a rețelei de transport și de interconectare cu sistemele energetice ale țărilor vecine. Linia electrică aeriană de înaltă tensiune Strășeni–Gutinaș reprezintă un proiect strategic de importanță majoră pentru Republica Moldova, în special pentru regiunea de centru a țării. Cu o lungime estimată de aproximativ 70 km pe teritoriul național, această linie va porni de la stația electrică Strășeni și va traversa teritoriul rural și agricol, fiind proiectată astfel încât să evite zonele dens populate. Acest aspect reflectă o abordare responsabilă, care vizează reducerea impactului social și minimizarea eventualelor perturbări asupra comunităților locale. Traseul a fost selectat în urma unui proces riguros de analiză, luând în considerare criterii tehnice, economice și de protecție a mediului. Optimizarea acestuia urmărește nu doar eficiența energetică, ci și respectarea standardelor de sustenabilitate și protejarea biodiversității zonelor traversate. În plus, implementarea proiectului este însoțită de măsuri de monitorizare și atenuare a impactului asupra mediului înconjurător, ceea ce reflectă angajamentul autorităților față de dezvoltarea durabilă. Prin realizarea acestei interconexiuni, Republica Moldova va beneficia de o conectare directă și stabilă la rețeaua electrică europeană prin România, ceea ce reprezintă un pas esențial în procesul de integrare în piața energetică europeană. Noua linie va consolida securitatea energetică a țării prin diversificarea surselor de aprovizionare cu energie electrică, reducând semnificativ dependența de o singură rută sau de regiuni geopolitic instabile. Această diversificare este vitală pentru atenuarea riscurilor generate de fluctuațiile prețurilor și instabilitatea din piețele regionale. Proiectul va avea un impact pozitiv nu doar asupra sistemului energetic național, ci și asupra dezvoltării economice a regiunii. Prin sporirea fiabilității alimentării cu energie

electrică și creșterea capacității de transport transfrontalier, vor fi create condiții favorabile pentru atragerea de investiții, dezvoltarea industriei locale și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor. De asemenea, linia electrică Strășeni–Gutinaș va permite integrarea energiei produse din surse regenerabile în rețea, facilitând tranziția Republicii Moldova către o economie verde și contribuind la atingerea obiectivelor climatice asumate la nivel internațional.

Prin majorarea gradului de interconectare cu rețeaua europeană, Republica Moldova va avea acces la o piață mai competitivă și transparentă, ceea ce va contribui la stabilizarea prețurilor și la creșterea eficienței sectorului energetic. În același timp, proiectul aduce o contribuție esențială la consolidarea independenței energetice a țării, un obiectiv strategic pe termen lung, într-un context regional marcat de incertitudini și provocări.

În concluzie, linia electrică Strășeni–Gutinaș este mai mult decât o infrastructură tehnică – este un pilon al securității energetice, al integrării europene și al dezvoltării durabile a Republicii Moldova. Realizarea acestui proiect va marca un pas decisiv spre un sistem energetic modern, sigur, rezilient și aliniat standardelor europene.

Un beneficiu esențial al realizării liniei electrice Strășeni–Gutinaș constă în majorarea capacității comerciale de transfer de energie electrică (NTC – Net Transfer Capacity) între Republica Moldova și rețeaua ENTSO-E. Această extindere a capacității de interconectare va permite Republicii Moldova să participe mai activ la schimburile comerciale regionale de energie, să importe și să exporte electricitate în condiții avantajoase și să acceseze resurse energetice mai ieftine și mai diversificate. În același timp, creșterea NTC contribuie la flexibilizarea pieței interne, la reducerea presiunii asupra infrastructurii existente și la integrarea eficientă a energiei regenerabile în rețea, în conformitate cu standardele și principiile stabilite de ENTSO-E pentru o piață energetică europeană interconectată și competitivă.

Conform art. 7 alin. (2) din Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999, cercetarea prealabilă pentru lucrările de interes național se face de către o comisie, componența căreia este aprobată de Guvern și este formată din reprezentantul administrației publice centrale coordonatoare a domeniului de activitate pentru care se realizează lucrarea de utilitate publică, din reprezentanți ai Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Finanțelor, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, precum și din președinții de raioane și primarii localităților în a căror rază teritorială urmează să se desfășoare lucrarea de utilitate publică.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Obiectivul principal al liniei electrice aeriene 400 kV Strășeni-Gutinaș este de a asigura o furnizare eficientă și fiabilă de energie electrică pentru regiune, susținând dezvoltarea economică, reducând pierderile de energie și îmbunătățind securitatea aprovizionării. Acest proiect ar aduce beneficii semnificative pe termen lung pentru infrastructura energetică din zonă, contribuind la creșterea interconectivității și la promovarea unei dezvoltări durabile.

Prin urmare, cercetarea prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național urmează a fi realizată pentru implementarea proiectului investițional care are ca scop construcția LEA 400 kV Strășeni - Gutinaș și modernizarea stației electrice Strășeni 330 kV.

În acest context, este de menționat că conform studiului privind evaluarea prefizabilității a fost identificat traseul care urmează a fi supuse evaluării în cadrul studiului de fezabilitate.

Opțiunea de traseul al LEA va traversa teritoriul a 25 localități, care au fost identificate în baza schiței de Proiect, după cum urmează:

- **Raionul Strășeni:** mun. Strășeni, com. Pânășești, s. Tătărești, s. Căpriana, com. Gălești, or. Bucovăț, s. Vorniceni, com. Lozova, com. Micleușeni, s. Dolna, com. Ghelăuza;

- **Raionul Călărași:** s. Vărzăreștii Noi;

- **Raionul Nisporeni:** s. Bursuc, s. Iurceni, com. Cristești, s. Bolțun;

- **Raionul Hâncești:** s. Boghicieni, s. Bujor, com. Cotul Morii, com. Ivanovca, s. Obileni, com. Onești, com. Pașcani, s. Pervomaiscoe, com. Secăreni..

Având în vedere că LEA 400 kV Strășeni - Gutinaș și modernizarea stației electrice Strășeni 330 kV fac parte din cadrul aceluiași Proiect strategic, se propune formarea unei Comisii de cercetare comune, iar pentru examinarea obiectelor cercetării prealabile și stabilirea existenței elementelor justificative ale interesului național se vor organiza ședințe separate de lucru în teritoriu, cu reprezentanții autorităților publice locale de nivelul I și II, pe a căror rază teritorială se vor desfășura lucrările de utilitate publică.

Prin urmare, fiecare președinte de raion și primar din localitățile menționate se vor expune asupra obiectelor ce urmează a fi amplasate nemijlocit pe teritoriul unităților teritoriale, astfel că, implementarea proiectului este condiționată de parcurgerea cercetării prealabile și obținerea deciziei Comisiei în conformitate cu Legea privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999.

Finanțarea proiectul Liniei electrice aeriene 400 kV Strășeni-Gutinaș a fost inclusă în Memorandumul de Înțelegere semnat de Ministrul Energiei cu USAID în aprilie 2024. În prezent, proiectul LEA 400 kV Strășeni-Gutinaș este fără acoperire financiară, urmare a suspendării activității USAID.

În scopul identificării finanțării pentru realizarea proiectului investițional, urmare a aprobării de către Consiliul Europei a Planului de creștere pentru Republica Moldova, proiectul a fost inclus în programul investițional. Suplimentar, urmare a lansării apelului propunerii de proiecte PCI/PMI destinate inclusiv interconectării dintre țările membre ale Uniunii Europene și țări păți contractante ale Comunității Energetice și în contextul Declarației de la Trilaterală Republica Moldova-România-Ucraina, proiectul liniei a fost înaintat pentru a fi considerat în cadrul Apelului.

În contextul celor menționate se propune ca proiectul să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de importanța lucrărilor ce urmează a fi executate, având în vedere că instituirea Comisiei de cercetare prealabilă reprezintă o etapă importantă în procesul de inițiere a Proiectului.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea alternativă constă în a nu considera declararea utilității publice pentru declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a liniei electrice aeriene (LEA) 400 kV Strășeni – Gutinaș și modernizarea stației electrice Strășeni 330 kV.

Considerând faptul că declararea utilității publice de interes național este un pas important care facilitează și accelerează procesele administrative necesare pentru realizarea studiilor de fezabilitate și demararea lucrărilor de construcție, instituirea comisiei de cercetare prealabilă este considerată cea mai adecvată modalitate de a asigura o analiză riguroasă, transparentă și cuprinzătoare a necesității și impactului proiectului LEA 400 kV Strășeni – Gutinaș, implicând părțile relevante și facilitând etapele ulterioare ale implementării. Această abordare permite o fundamentare solidă a deciziei de declarare a

utilității publice de interes național, având în vedere importanța strategică a proiectului pentru securitatea energetică a țării.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Aprobarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra sectorului public facilitând la asigurarea funcționării sigure, fiabile și eficiente a sistemului electroenergetic menită să garanteze furnizarea neîntreruptă a energiei electrice și satisfacerea cererilor de energie electrică ale consumatorilor finali. Construcția liniei electrice de 400 kV Strășeni–Gutinaș deschide oportunități semnificative pentru securitatea energetică, integrarea regională și dezvoltarea economică a Republicii Moldova: - Oportunități de interconectare Regională și Europeană prin acces la piețele energetice europene și diversificarea surselor de import a energiei electrice la prețuri competitive, reducând dependența de un singur furnizor. - Majorarea capacității comerciale de interconexiune care va permite exportul cantităților suplimentare de energie electrică din surse regenerabile, având în vedere politicile privind majorarea capacității interne de generare; - Consolidarea securității energetice naționale prin reducerea riscului de black-out-uri; - Stimularea economiei și atragerea investițiilor în sectorul energetic; - Modernizarea infrastructurii și eficiență energetică prin reducerea pierderilor de energie și îmbunătățirea calității energiei electrice.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Promovarea proiectului în cauză nu necesită alocarea mijloacelor financiare de la Bugetul de Stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Aprobarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat facilitând la asigurarea funcționării sigure, fiabile și eficiente a sistemului electroenergetic menită să garanteze furnizarea neîntreruptă a energiei electrice și satisfacerea cererilor de energie electrică ale consumatorilor finali. În viitor, linia electrică va asigura o alimentare constantă și eficientă cu energie, minimizând riscul de întreruperi de curent și îmbunătățind calitatea serviciilor energetice. Aceasta va sprijini atât sectorul industrial, care va beneficia de o sursă stabilă de energie, cât și sectorul rezidențial, facilitând extinderea și modernizarea infrastructurii locale. În același timp, proiectul va avea un impact economic pozitiv, stimulând crearea de locuri de muncă, atât pe termen scurt, în timpul implementării lucrărilor, cât și pe termen lung, prin necesitatea operării și mentenanței rețelei electrice. În plus, va contribui la atragerea unor noi investiții în regiune, susținând dezvoltarea unor noi industrii și activități economice. În viitor, linia electrică Strășeni-Gutinaș va deveni o componentă esențială a rețelei energetice naționale, sprijinind tranziția către o infrastructură mai eficientă și mai sustenabilă.
4.4. Impactul social
Realizarea acestui proiect investițional va contribui la consolidarea sistemului energetic european/extinderea pieței de energie europene cât și la îndeplinirea următoarelor obiective specifice ce se referă la crearea premiselor necesare dezvoltării producției de energie electrică din surse regenerabile din ambele state, prin dezvoltarea infrastructurii energetice necesare integrării energiei regenerabile în sistemele energetice naționale,

extinderea pieței energiei electrice la nivelul uniunii europene (UE) și reducerea congestiilor în infrastructura energetică, printr-o flexibilitate și o sustenabilitate mai ridicată a celor două sisteme electroenergetice, cât și creșterea siguranței alimentării cu energie electrică prin creșterea interoperabilității sistemelor electroenergetice.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu este aplicabil.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului
Construcția liniei electrice aeriene (LEA) Strășeni-Gutinaș este un proiect de infrastructură energetică de importanță strategică pentru Republica Moldova, având ca scop consolidarea securității energetice a țării și integrarea în piața energetică europeană. Cu toate acestea, implementarea unui astfel de proiect implică inevitabil un impact asupra mediului, care urmează a fi evaluat și gestionat în mod corespunzător. Modificarea peisajului - construcția stâlpilor de înaltă tensiune și a liniilor electrice aeriene poate modifica peisajul natural, mai ales în zonele rurale și forestiere. Impact asupra biodiversității - traseul liniei electrice poate traversa habitate naturale, afectând flora și fauna locală. Defrișările necesare pentru construcție pot duce la pierderea de biodiversitate. Impact asupra solului - lucrările de construcție pot duce la eroziunea solului și la modificarea structurii acestuia. Impact asupra calității aerului - utilizarea utilajelor grele și a vehiculelor poate genera emisii de poluanți atmosferici. Impact asupra sănătății umane - câmpurile electromagnetice generate de liniile electrice aeriene pot avea efecte asupra sănătății umane, deși studiile în acest sens sunt încă în desfășurare. Pentru a minimiza impactul asupra mediului, urmează a fi realizat un studiu de impact asupra mediului detaliat, care să identifice toate potențialele efecte negative și să propună măsuri de atenuare, la identificarea traseului liniei să fie evitate zonele cu valoare ecologică ridicată, precum și o monitorizare a impactului asupra mediului pe toată durata proiectului.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil, proiectul de hotărâre nu prevede transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil, proiectul de hotărâre nu prevede transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Pentru asigurarea transparenței în procesul decizional, Ministerul Energiei, în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (1) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, a fost plasat anunțul (https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-hotarare-a-guvernului-cu-privire-la-instituirea-comisiei-de-cercetare-prealabila-pentru-declararea-utilitatii-publice-de-interes-national-a-lucrarilor-de-construcție-a-linii-electrice-

[aeriane-400-kv-de-transport-a-energiei-electrice-straseni-gutinas-si-modernizarea-statiei-electrice-straseni-330-kv/14372](#)) despre inițierea procesului de elaborare a proiectului.

Proiectul urmează a fi consultat cu: Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării; Ministerul Finanțelor; Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale; Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (inclusiv și Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare); Ministerul Mediului; Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru; Agenția Proprietății Publice; Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică; Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului, precum și cu autoritățile administrației publice locale incluse în Comisia cercetare prealabilă.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul de hotărâre urmează a fi remis Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție, conform prevederilor art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

Proiectul de hotărâre urmează a fi remis Ministerului Justiției pentru efectuarea expertizei juridice, conform prevederilor art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul elaborat se încadrează în cadrul normativ în vigoare, iar promovarea acestuia și eventuala sa aprobare nu va genera ca consecință necesitatea amendării altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ urmează a fi întreprinse următoarele măsuri:

- Instituirea Comisiei de cercetare prealabilă pentru declararea utilității publice de interes național;
- Convocarea ședinței Comisiei de cercetare prealabilă;
- Examinarea în cadrul ședinței a existenței elementelor justificative ale interesului național;
- Adoptarea deciziei Comisiei asupra posibilității declarării utilității publice.
- Elaborarea și semnarea Procesului – Verbal al ședinței Comisiei.

Secretar de Stat

/semnat electronic/

Constantin BOROSAN